

gati mora in da tudi mila naša domovina veselejših dni dočaka.

Zato z vsem slovenskim narodom iz lastnega prostega nagiba radostni hitimo Vaši Ekscelenciji popolno naše zaupanje razodeti, zahvaljevaje se ob enem Vam, visokorodni Gospod grof in Vašemu ministerstvu za iskreno prizadevanje k osvoboditvi milega našega naroda.

Slava Vaši Ekscelenciji, voditelju poštenega ministerstva!!

Ozir po svetu.

Hudodelstva pri Nemcih.

Če se pri nas ali kjer si bode na Slovenskem kak pretep ali kaka druga enaka nerednost pripetila, brž jo prinese „Tagblatt“ ljubljanski, tržaška „Triesterica“ ali graška „Tagespošta“. Če pa se take grozovitosti godé, kakor jih beremo v nemškem časniku „Germania“, pri Nemcih, še Tagblattovci ne črhnejo ne. Mi s tem ne čemo zagovarjati domačih nerodnosti, ker nas vselej srcé zaboli, kedar kaj tacega slišimo, al le kazati hočemo, da na Nemškem, kjer je po Tagblattovcih „kultura“ domá, se godijo še vse strašnejše reči in da po takem, na priliko, iz Berolina se mi Slovenci ne bomo izposojevali omike.

„Germania“ piše, da pri svitem dnevu se morijo ljudje po ulicah in z revolverji strela na memogredoče v Berolinu, stolnem mestu cesarja „von Gottes Fügung“. 18 do 20 let stari hudodelci doprinašajo taka hudodelstva s tako izurjeno roko, da onih 1200 policajev, ki jih Berolin ima, ne more zabraniti taka početja. Po uradnih poročilih znaša število ljudi, ki od ropa živijo, okoli 60.000; v tem številu pa niso tiste ženske, ki od — živé. V prvih 3 mesecih letos je sodnija 390 mladih hudodelcev pod 14. letom zasačila. To je statistika iz prav nemških — pruskih — časnikov. Dalje piše „Germania“ tako-le: „Kako zelo se je pošteno življenje v Berolinu pogreznilo v blato, kaže to, da že več časa sem se klatijo ljudje okoli mestne sodnije, ki se posameznim strankam proti plačilu za priče ponujajo. Nedavno je tak berolinsk klatež na ulicah stopil pred nekega gospoda s temi-le besedami: „Če iščeta kake priče, častiti gospod, vzemite mene; jaz prisegam za polovico cenejše kakor moji tovarši; oni zahtevajo 10 grošev, jaz le 5“. — Drug časnik naznanja, da na Nemškem leto in dan okoli 40.000 ljudi za pijanostjo pogine. Največ pijancev šteje Parska dežela. Letos ni bilo ondi nobenega žegnjanja, da bi tudi v najmanji vasi ne bilo pretepa, po katerem je kdo mrtev obležal ali hudo ranjen bil.

In po vsem tem se Nemčija hvalisa za sedež kulture! In „Tagblatt“ molči o vsem tem? Zakaj neki, ko vendar vsako muho na Kranjskem napne v vola!

Dopisi.

Trst 17. dec. — Slavna zmaga kranjskih Slovencev nas je Primorje napolnila z nepopisljivim veseljem. Vrli Kranjci! pokazali ste čvrsto, da še niste podlaga tujčevi pèti in da je odkljenkalo njihovim namenom. Slava naj Vam toraj, dragi bratje, doní od sinje Adrije! Zopet ste zrušili vogelni kamen onega orjaškega mosta, kterege so naši tlačitelji naroda do Adrije zidali. Tudi nas zadene vaša sijajna zmaga; italijanissimi vidijo v tej že zapreko, ktera njih skrivno politiko vničuje. V veliko čast si štejem, pisalec teh vrstic, da ste Ločani, katerim tudi jaz pripadam, vkljub vsem agitacijam a la Pogatschnigg, kateri še v krčmo ne gré, kjer jeli

Slovenec, soglasno s Kranjci volili narodnega poslanca gosp. Jugovica. (Kon. prih.)

Iz Kostela 13. dec. (O naši volitvi dež. poslanca.) Dovolite, ljube „Novice“, v imenu naroda, resnice in pravice sledečim vrsticam prostor v prihodnjem listu. Reč je ravno sedaj gorka in tako v principu važna, da zasluži narodu oznanjena biti. Je namreč ena epizoda iz silnega volilnega boja v mestu Kočevskem 12. decembra 1871. leta. Ker ravno iz tega nepozabljivega bojišča pridem in sem se čez noč toliko opočil, da more pero gladko teči, zato pričnem.

Vaš večletni naročnik in vrli mož Jože Žagar iz Kostela (Ajbel) je bil izvoljen za volilnega moža, in ker je že mnogokrat volil za deželni zbor kranjski, kdo bi bil mislil, da mu bo naenkrat volilna pravica odrečena? Poslušaj tedaj narod slovenski, kako se je to godilo! Prvotne volitve Kostelske je vodil sam c. k. okrajni glavar gosp. Fladung in na tanko preiskaval slehernega volilca pravico, kar je vse hvale vredno, in 65 let starega moža Jožeta Žagarja je pustil voliti in voljenemu biti, zato mu je tudi izkaznico včeraj pred volitvijo po svojem uradniku izročil. Ko je bila včeraj volilna komisija (5 liberalcev, 2 narodnjaka) ustanovljena, med drugimi zaprekami vstane en najet Kočevar in se pritoži zaradi volilnega moža Jožeta Žagarja iz Ajbelne hiš. št. 10, češ, da premalo davka plačuje. Urno teče Jože Žagar v c. kr. davkarijo in prosi za izpisek svojih davkov. A kaj čuje v c. kr. davkariji? „Čemu Vam bo izpisek ta? včeraj 11. decembra 1871. leta je glavár Fladung vse naše akte prebrnil, on mora tedaj vedeti pri volitvi, koliko Vi davkov plačujete?“ Mož ni dobil zaželenega izpiska od davkarije in ni mogel ker ni smel voliti. Al čujte! kako se je pl. Fladung vjel! Obče znani glavar kočevski je samo gledal v davkariji, koliko Jože Žagar plačuje davka v Ajbelnu hiš. št. 10 od grunta in od gostilnice, ne pa koliko na Vrhu hiš. št. 5 in koliko v Prežuli št. 1 (tukaj še do novega leta 1872., ker je ravno zdaj ta grunt prodal). Kristus je kralja Heroda zval lisjaka, gotovo ni zoper čast Fladungovo, da si je včeraj ravno to ime zaslužil, ker je gotovo tudi majhen kralj vselej več časti vreden ko velik glavar okrajni! — Da smo slovenski volilci zoper to ravnanje Fladungovo protestovali, lahko si mislite. Al nasledkov tega ravnanja ne smem zamolčati. Po neizmerno težavni pa ravno zato slavniji in slajši zmagi je počil le en glas med volilci, da glavar Fladung ni nikakor več sposoben za svojo službo, nemogoč na svojem mestu, celó Kočevarji so se jokali in zdihovali, da imajo tacega političnega siromaka za okrajnega glavarja in da faktično istino povem, volilni mož Anton Curel iz Kočevske občine Hinterberg (Novih lazov, fara Reka), kateri celó ni hotel voliti vpričo takega ravnanja glavarjevega, je prosil naznaniti svetu, kaj je govoril že tolikrat omenjeni okrajni glavar občinskemu predstojniku, to je, županu iz Novih Lazov (Hinterberga), ko mu je nemško izkaznico pred volitvijo izročiti dal: „Wenn Sie nicht unsere liberalen Kandidaten wählen, so dürfen Sie nie mehr in meine Kanzlei kommen“. Ipsissima verba! Toraj župan občinski ne sme več k svojem glavarju okrajnemu v kancelijo stopiti, ako ne voli po tirjavi paševi! Oznanite to, mile „Novice“, da bo čula cela zemlja slovenska, da bo čula Avstrija, da bo tudi druga Evropa zvedela, koliko prostost imajo kočevski volilci leta 1871. pod komando glavarja pl. Fladunga! Za istino to stojimo trdni ko sinja skala volilni možje kostelski in Osivniški, — deset mož! — Le memogredé omenim, kako smo vjeli lisjaka pl. Fladunga pri tem, da nam je vzel enega mladega volilca (g. kaplana Pečnika iz Sodražice); mi smo mu

pa po tem vzeli prav doslednje in po pravici dva mladiča: nekega Eisenzopfa iz Starega Loga, pa enega slovenskega odpadnika iz Loškega potoka. Žalibog! vsi Potočanje volilci so grdi odpadniki od naroda in tudi dva iz ribniškega okraja (iz Sajeveca in Jurjevice). Nobeden teh odpadnikov si ni upal pri volitvi kviško pogledati, kar je vsaj znamenje, da ju je odpada sram. In po volitvi so se v zaprtim in zagrnjenem vozu poštarice Hauf-ovke peljali domú, kakor se obsojenci vozijo na vislice. — Sicer imamo Slovenci v Kočevji po besedah pl. Fladung-a le netto absolute Majorität (42 zoper 40), al stali smo kakor Spartanci pri Termopilah, neomajenih 42 glav, sicer brez krvavih telesnih ran, v duši pa silovito razburjeni, ker smo bili kakor Nemec pravi „überraumpelt“. Toliko smo slavniji ko Spartanci, da nismo padli. Čast in hvala Bogu! — Izvrstno skušnjo smo prestali, da bomo, ako pridejo direktne volitve v dunajski „reichsrath“, se znali držati. In volimo radi, ker ljubimo kakor vojaki svojo vojsko, tako mi duševni volilni boj! Vedeli se pa bomo „Ueberaumpelung-e“ čuvati! — Ob enem se je nam v Kočevji včeraj, 12. decembra, nepričakovani lov dobro izplačal, zakaj takega lisjaka, več ko cent težkega, še v slavnih gozdih kočevskih, ni dobiti, — koliko mora vendar taka koža vredna biti? Še v poznih letih, morebiti celó v večnosti, se bodo slovenski volilci spominjali in veselili včerajšnjega lova in boja! Slava in dika na veke junaškim Kostelcem in Osilničanom!

Iz okraja Kočevskega 14. dec. (*Fotografija naše volitve.**) Zmagali smo, al boj je bil hud! Kočevarji so jo tako tanko zapredli, da so že popolno gotovi bili svoje zmage. Vedeli so si — po katerih sredstvih, ne vem, po poštenih gotovo ne — pridobiti na svojo stran vseh 5 volilcev iz Loškega potoka in 2 Ribničanja iz Jurjevice. Izbiralca iz Polján nad Peklom, kateri bi bil na našo stran volil, pregovoril je J. Kozlarjev oskrbnik Gederer, grd kričač, da je ostal domá. Tudi iz Loškega potoka bil je nek uradnik zadržan priti,**) rekel bi prav „durch Gottes Fügung“, če bi ne bili ravno s temi besedami v lanski vojski zmagepijani Prusi opravičevali svojih nečloveških klanj. Bilo nas je volilcev na naši strani 45 in na oni 44. Kako nam še toliko glasov odbiti, da smo v manjšini? Tudi to so dobro pogodili! Ko je bila volilna komisija sestavljena (5 Kočevarjev in samo 2 Slovenca), prišli so s protesti. Prvi protestuje nek brkast Kočevar zoper volilno pravico Franceta Žagarja, poštenega Kosteljčana, češ, da plačuje le 8 gold. direktnih davkov, in bili smo že zopet ob en glas. Odstopiti je moral poštenu starček, ki je bil za izbiralca voljen pri volitvi, ktero je gosp. Fladung sam vodil. Tako dobro so naši okrajni glavarji najdeni v postavah avstrijskih. Drugi protest položi pred volilne komisije predsednika Gedererja: Gosp. Val. Pečnik, kaplan v Sodražici, je rojen leta 1842., tedaj ni še 30 let star, in po postavi — tako se je reklo — ne sme voliti. Gosp. Fladung bere postavu, ki pravi, da nobeden pred 30. letom ne more biti deželni poslanec, a zvita buča jo tolmači tako, da to velja tudi za volilce deželnega poslanca. Zastonj bilo je vse naše upiranje in ugovarjanje; prepustil je rabsodbo volilni komisiji, ki je, se ve da, izrekla precej svoj „nicht wahlberechtigt“. Naša prislednika v komisiji, g. Blaž Lenček in Primož Pakiž sta zoper to protest izrekla. — Tretji protest privleče zopet neki Šega, p. d. Lenček iz Loškega potoka, zoper naša volilca Puceljna in Vesela, ktera sta po izpisu iz davkarskih bukev plačevala le po 8 gold.

*) Iz prijateljskega pisma.

Vred.

**) Počila je namreč cev kotla ravno tisti dan, ko je imel z doma odriniti.

davka, zato bi po postavi ne smela voliti. Enega smo vereficirali, ki je imel zraven zemljiškega davka 2 patenta za oštarijo in klobučarijo in je plačeval 12 gold. davka, eden pa moral je odstopiti. Po takem smo jih imeli mi 42, — oni 44. Slabe avspicije! Zdaj poprosi g. Fladung predsednika, naj še opomni volilce, ali ima še kdo ktero pritožbo, in potem naj bi se pričelo glasovanje. Pomagaj pravica! — si po takem mislimo, pogledamo vsakega volilca nam nasprotnega tabora prav pod nos, in najdemo med njimi 2, ktera na videz nista mogla še imeti 30 let. Hitro ju pokličemo pred komisijo in pa prosimo g. Fladunga, naj pošlje v konskriptions-kancelijo, pozvedet starost teh 2 volilcev. In res! pokazalo se je, da eden je bil star še le 26 let, enemu pa je manjkalo 22 dni do 30. leta. „Die beiden Männer sind wirklich noch nicht 30 Jahre alt“ — reče Fladung — „die löbl. Commission möge also entscheiden, ob sie wählen dürfen“. Plahi se pogledujejo, ker so se v svoje lastne zanjke vjeli, in ko sem videl, da se ne morejo za nobeno stran odločiti, jim pomagam iz zadrege rekoč: „Nur konsequent! meine Herren!“ In Fladung reče: „Ich bitte das Maul zu halten!“ Pravijo, da na Kočevskem je beseda „Maul“ lepoznanek izraz! — S težkim srcem so tedaj sklenili: „Können nicht wählen“, g. Blaž in g. Pakiž pa trdita: „sie können wählen!“ — 42 na naši strani in 42 na uni!

Volitev se prične! Mi volimo svoje, oni svoje. Kmalu od začetka glasovanja kličejo enega Kočevarja, pa ga — ni. Razpošljejo beriče po vsem mestu ga iskat, al — ni ga bilo nikjer! Zginil je kakor kafr. Naposled se je odtegnil še en Kosteljec, posestnik na Kočevskem volitvi — in padli so s 40 glasovi proti našim 42. Strašanska borba! Slišali smo, da na vseh krajih so volili skoraj enoglasno svoje poprejšnje poslance v deželni zbor; al tudi mi smo prav zadovoljni in veseli zapustili bojišče v dobri zavesti, da kolikor huji boj, toliko častnejša zmaga! — Treba pa, da se odkrije enostransko postopanje c. k. okrajnega glavarja Fladunga, da ves svet vé, kako vladni možje nam na kvar in pogubo postavijo zvijajo in tolmačijo ali iz nevednosti ali hudobije? to naj sl. vlada v Ljubljani sama razloči; bodi si pa eno ali drugo, gotovo je to, da tak človek prostituira vlado samo!

Iz Novega mesta 14. dec. (*Našo volitev*) popisati Vam je na drobno, potreboval bi cele pole papirja. Neznajčnosti, izdajalstva, vmazanosti in vseh hudobnih moralčnih prikazni prišlo je dandanes toliko, da je groza! Odkod je krški g. Hočevvar patent dobil, da je vladni kandidat, tega nihče ne vé; al vendar je g. Grčar, če ni na svojo roko se obnašal kakor „Jupiter tonans“, moral vedeti, da je vlada Hočevvarja postavila si za kandidata! — Če predsednik volilne komisije pred volitvijo bere volilcem §. postavu, po katerem naj vsak voli brez strahu po svoji vesti in prepričanju, ali ni potem ta §. postavu laž, če potem ta ali uni mora voliti, če tudi nikogar ni voliti hotel ali pa družega kakor komanda vелеva? — Kostanjčanjev, na ktere smo se zanašali, da so rodoljubi, je odpadlo 30 na nasprotno stran, 25 jih je ostalo vérnih. Eden je kazal bankovec za 5 gold., rekši, da ga je dobil za svoj glas. Mi ne verjamemo tega, al povedati moramo, da se je to na glas govorilo. — Iz Krškega bilo je 35 uradnikov in purgarjev, naših samo 7. S Chorinski-om je bil hud prepir zato, ker so mu naši člani volilne komisije ovrgli 5 mož; tudi za novomeškega vikarja je bil hud prepir. Iz Črnomlja jih je prišlo 32, iz Metlike 70, — uradnikov pa okoli 30. Naših so 5 ovrgli, ki so namesti svojih žen prišli. Navratil in Kolbezen — to sta možaka! Slava jima! Iz Višnje gore je za nas bilo 18 — hvala

jim! unih 3. Najžalostnejša prikazen je bilo naše Novomesto. Marsikter se je 3krat na dan prevrgel, kakor ga je ta ali uni sukal, ta se mu prilizaval, uni ga strašil, — železnica pa je toliko obljubljeno bilo, da, če bi bila le 10. del resnica, morali bi jo 20krat dobiti. Že Kljun jih je z železnico vodil za nos, pa so bedaki spet verjeli, da se jim bo zavoljo Hočevarja železnica naredila!! Agitatorji so hodili po hišah in obetali, da od 2—3—5 ali še več prešičev se ne bode daskal. Na zadnje so vse stare babe, gobove in šepaste skup zlekli in niso hoteli skleniti volitve, ker je narodni kandidat g. Rudež na vrhuncu bil. Ko pa pride še en par naših rezervistov rodoljubov, jim je srce v hlače zlezlo — in živahni živio-klici so zagrmeli po dvorani in klobuki in kučme so v zrak letele pa „Hej Slovani“ so Metličani zapeli, da je donelo krog in krog. Bil je res ganljiv trenutek! Mi pa smo navdušeni klicali: živeli sokoli iz Metlike in Črnomlja, živeli junaški volilci, ki so od daleko prišli v volitveni kraj in kakor skala stali za narod! Slava jim!

Iz Mokronoga. (*Potres.*) Vže začetka meseca novembra čutilo se je v Mokronogu večkrat polahno gibanje podnožja. 2. dne t. m. zvečer nenadoma vstane hud potres, ki se ga je čulo kake 3 do 4 ure v okrog; v Trebelnem je v farovžu kos stropa na tla padlo; k sreči ni fajmoštra bilo takrat v tisti sobi; tudi v Mirni, Trebnem, Bučki itd. se je čulo bobnenje. Podzemeljsko bučenje, treskanju topov kaj enako, vznemirjalo je preplašene prebivalce le še huje. Resnično je morala noč 2. dne decembra biti Mokronočanom kaj strašna, kajti 36 čvrstih in morebiti več nego 100 lahkih potresov se je naštel. Zidovje Mokronoško sicer ni še razrušeno; ni je pa tudi stenice najti, da ne bi bila razpokana. Ni dvomiti, da so bili posamesni pretresi v Mokronogu navpični (vertikalni); temuč je tudi misel opravičena, da je sredi ondašnjega potresa globel Mokronoška. Kratek pogled na razpokano zidovje glasneje govori o resnici tega mnenja, nego najnatanjčnejša sporočila preplašenih svedokov. Da potresov še ni konec, razvidi se; kajti v nedeljo 10. dne t. m. je bilo zopet nemirno pod zemljo (in kakor slišimo, še tudi pozneje. *Vred.*) O vzrokih Mokronoškega potresa se je že marsikaj govorilo; meni se dozdeva, da je najnaravnejše določiti sicer celó neprijazne prikazni tako-le: Podnebna (atmosferična) voda si spodjeda v rahlem diluvialnem razmetu votline, ktere se, da so le dosti velike, vderajo. Padec na trdno podnožje strese včinja. Vsaj veči del potresov naravoznanstvo tako in enako razlaga, in ne najdem ga vzroka, ki bi tukaj protival.

Iz Lašic 15. dec. (*Poslano.*) Stari lažnjivec „Laib. Tagblatt“ je prinesel včeraj iz Ribnice dopis, ki debelo laže, da je tukajšnji gosp. kaplan volilce z vinom in pivom napajal ter zvičajno agitiral za slovenska poslanca. — Sicer se ne brigamo za „Tagblatt“ in za njegove povsod že pristudene laži; danes pa vendar moramo prenesramno laž kar naravnost zavriniti, ker ne zadeva le našega občespoštovanega gosp. kaplana, ampak tudi nas volilne možé. — Naša gg. duhovnika se nista celó nič vdeleževala volitve, ktera je bila letos (ne vem zakaj?) tako posebno zgodaj, ko sta bila še oba pri svojih cerkvenih opravilih. Volili smo sami in po svojem lastnem prepričanju. Agitacija bi bila pri nas čisto brezpotrebna, ker se sami prav dobro zavedamo svoje dolžnosti. Narodni nasprotniki so pač agitirali na vse kriplje z grdimi zvičajami, in če bi se bilo dalo tudi s podkupilom. To pritrđi lahko možak iz naše bližnje soseske, kteremu je bilo lepo darilce na ponudbo, če bi bil hotel glasovati in delati za nasprotnike naše. — Pa kje je cena na svetu, za ktero bi možak svoj značaj prodal?

Nemčurski odpadniki ne sodite nas po sebi — da se damo za vrček piva ali polič vina podkupiti, kar nam hoče očitati lažnjivi blatovec iz Ribnice. Šram ga bodi! Nemčurstvo se je pa vsaj zdaj prepričalo dovolj, da mu je pri nas odkljkalo za vselej.

Janez Tomšič, župan.

Trebno. — Ker bi se vsled naznanila v zadnjih „Novicah“ utegnailo misliti, da je g. Nace Klemenčič kot nasprotni kandidat dobil 10 glasov, moramo povedati, da pošteni rodoljub g. Klemenčič ni se za poslanca nikomur ponujal in da so mu te glasove le dali nekteri naši.

Iz Postojne 12. dec. (*Sledeči telegram*) je bil danes poslan visokorodnemu gospodu grofu Hohenwartu v Gmunden, kjer bivši ministerstva predsednik zdaj biva: „Po naročilu v Postojni 12. dne t. m. skupaj zbranih volilcev kmečkih občin postojnskega in planinskega okraja na Kranjskem se Vam za Vaše odločno in pošteno postopanje v ministerstvu avstrijskem najgorkeje zahvaljujem“.

Alojzij Perenič,

predsednik volilne komisije in posestnik v Planini.

Iz Postojne 15. dec. (*Naša volitev.*) Včeraj se je tukaj v Postojni vršila volitev deželnega poslanca za trge Postojno, Vrhniko in za mesto Lož, ktere izid — znamenit za naš narod — je že znan. Tukajšnji sovražniki slovenskega prava so vse žile napenjali, da bi enega iz svojega kluba — dr. Dev-a — ki se je sam na svojo srečo kot od nobene stranke odvisen*) za poslanca ponujal, v deželni zbor spravili. Drugod se imenujejo ljudje te stranke „ustavoverci“, „liberalci“ itd.; tukajšnjim nemčurjem se pa ne more drugo ime dati, kakor da so zagriznjeni sovražniki naroda slovenskega. — Ravnanje o volitvi je bilo tudi popolnoma primerno olikanosti omenjenih zastopnikov velike Nemčije v Postojni. Spravili so na noge in razpošiljali so med volilce, da bi za dr. Dev-a agitirali, ljudi vsake baže: kramarje, pisarje, krčmarje, kanceliste, zakotnike, čevljarje in lakomneže. Obetalo se je, da, ako bode gosp. dr. Dev za poslanca izvoljen, nekterim volilcem dobre službe (menda v oblakih?), druge so strašili, da kdor bode za Slovenca glasoval, bo kot sovražnik vlade zapisan (ali v našo jamo?) in kranjska dežela bode, če se narodnjaki volijo, posadko od 5 polkov vojakov dobila (tedaj dr. Dev je že komandant armade?); — eni so narodnega kandidata g. Kotnik-a črnili in opravljali, drugi pa dr. Dev-a v nebesa povikševali itd. Ko pa vse te in druge bedarije pri naših bistrournih korenjakih niso nič pomagale, poprijeli se so Devavci družega sredstva. Povabili so na večer pred volitvijo v neko krčmo osebno vse kmetijske volilce na sladko vince in na mastno večerjo, obetali so to in uno, če bode dr. Dev izvoljen. Zastonj! — ni jih šlo na limanice več nego 4 tacih, ki so pripravljeni za trebuh tudi sebe izdati. Na dan volitve, ko je drhal nemčurskih agitatorjev zavest ljudstva spoznala, se v obupu vsi še enkrat na noge spravijo, od enega volilca do družega kakor obsedeni letajo, obetajo vina, kosila, in Bog vé še kaj vse, a vse nič ne pomaga. Naši narodnjaki se mirno v volilno sobo podajo, in z vrlimi Vrhničani in Ložani vsi za narodnega kandidata možato glasujejo. — Vsaj tukaj ne bo „Tagblatt“ o skrivnem rovanji duhovnov in mračnjakov govoril, ker se od narodne strani družega ni storilo, kakor to, da so se priporočila „Slovenije“ razposlala. — Ljudstvo naše, s kterim so nemčurski sovražniki ljudske omike toliko časa vlastovito gospodarili, zbudilo se je

*) Če k nobeni stranki ne spada, ktero vendar je mislil zastopati? Skladalec.

Iz Vrhnike 16. dec. (*O volitvi našega poslanca.*) Hvala Bogu! propali so nasprotniki tudi pri sedanji volitvi; zmagal je narodnjak gosp. Kotnik sijajno, ker ga nobeden modrih občinskih matematikarjev, „herra aussusov“ imenovanih, kakor tudi nobeden od birokratičnih organov voliti ni hotel; sedeli so raji, zvesti si že tako in tako propada, v kavarni pri pivi ter otožno zdihovali: „sic transit gloria mundi“. Gosp. Obreza, nekdanji načelnik vrhniškega nemškutarstva, si je sicer jako prizadeval že poprej skrivno volilcem prigovarjati, naj doma ostanejo in nikar ne gredo volit; obetal jim je za to prijaznost, kakor pravijo, to in uno in tudi razdelitev „gmajne v Kotlu“ v treh tednih, ktere dosegmal v 24 letih razdeliti ni mogel. Povabil je 17 volilcev v občinsko pisarno, pa prišla sta samo dva. Vsa hvala gré pa nasproti gospodoma Jelovšek-u in Hočevvarju, ktera sta videvši, da se volilci nekako bojijo daljne poti ob hudi zimi v Postojno, hodila okoli njih, ter jim gorko priporočevala voliti narodnega poslanca g. Kotnika. Očitna je toraj neresnica ljubljanskega dopisnika v št. 145 „Slov. Nar.“, ki omenja, da gosp. Jelovšek po domače Špehar, v vsakem oziru vrl rodoljub in iskren naroden mož, kandidira za nemškarskega poslanca. Ovi gospod je volilcem še posebno priporočal gosp. Kotnika, ne pa, da bi on protikandidiral, kakor „Narodov“ dopisnik trdi, ki je slišal nekaj zvoniti, a ni vedel kje in kako. — Slava volilcem!

Kamnik 16. grudna. (*Ozir na naše volitve.*) Minule so skrbi, prestan je daljni zimski pot, premagan „liberalni“ šotor v Tržiču. Naš zmagepolni Kamnik že četrti pot radosten in z velikim navdušenjem se spominja slavnih zmag, posebne te od 14. dne t. m. Slava tedaj naj doni našim hrabrim mestjanom! Srca pravega moža ne oslepí niti grofovski blišč niti klike tržiške puhla beseda, a ne vstraši ga tudi mraz pri 14°, in dolga pot pod Ljubelj, kedar ga kliče dolžnost in živa ljubezen do naroda, in tako tudi Kamničanje niso primrznili, — primrznil je le protivnik liberalni Hiacint s 13 glasovi, ki je „privandral“ v nobel-ekvipaži, nadja se, da zmaga — a propal je žalostno! Slišali so pač kamniški mestjani visoko omiko Cimbrov tržiških, ktera se je razodevala v žvižganji; da so žvižgali svojemu propadu na čast, to je kazal izid volitve; al da je neki potepuh nam celó naše poštene slovenske zastave z rok trgal, to zapišemo v črne bukve. Naši mestjani so ponosni, da so zmagali tako sijajno, kajti 74 glasov bilo je od Kamnika oddanih; bilo bi jih pa še več, al pooblastila niso veljala, in 19 rodoljubnih Tržičanov in isto tako Radoljčanov nam je k zmagi pomagalo, katerim navdušeni kličemo „slava“! Naj tedaj „Slovenija“ naš vrli Kamnik in njega vrle mestjane zapiše v zlate bukve svoje, ki so pripravljeni poskusiti se z nemškutarji vsaki dan za blagor domovine, za blagor Avstrije. Naj bi se pa vendar našemu deželnemu zboru to enkrat posrečilo, da obvelja njegov predlog, da mesto Kamnik ne hodi v trg Tržič; to je edina želja, ki jo naši mestjani še gojijo v srcu.

Na veselje slavne zmage napravi čitalnica naša na sv. Štefana večer „besedo“, pri kateri se bode predstavila gledališka igra „Župan“, h kateri se vabijo vsi udje in domoljubi.

Ljutomer na Štaj. 17. dec. (*Naša čitalnica*) napravi na sv. Štefana dan, 26. dne t. m. ob 6. zvečer „besedo“ s sledečim programom: 1. govor o kmetijstvu; 2. deklamacije; tombola z mnogimi in mičnimi dobitki v Portugalovi gostilnici. K tej besedi se vljudno vabijo p. n. družabniki in domoljubi naši, a k tomboli tudi splošno občinstvo. Odbor.

Iz Ljubljane. — Čuj sl. dunajsko ministerstvo na dalje! Pod tem naslovom so „Novice“ na-

znanile v zadnjem svojem listu sijajni izid volitev na kmetih. Danes radostne naznanujejo ravno tako slavno zmago v mestih in trgih po telegramih, ki so jim došli še isti dan (14. dec.)

Iz Kranja: Leopold Jugovic enoglasno z 117 glasovi izvoljen. Nasprotna stranka tako pobita, da niti kandidata ni imela niti volilcev. Kranjci in Ločani so stali kot en mož za domačega poslanca in popahnili uradnike in tujce od volišča. Živeli!

Iz Tržiča: Janez Murnik zmagal je z večino glasov, dobivši 112 glasov, nasprotni kandidat grof Hiac. Thurn je dobil 99 glasov. Napredek národni memo lani za 11 glasov. Tržičani se zavedajo, da so kranjski Slovenci, a ne nemški Korošci, Kamničanje pa so narodnjaci, da malo tacih. Slava!

Iz Postojne: France Kotnik izvoljen za poslanca s 123 glasovi, tedaj skoro enoglasno, kajti nasprotni kandidat dr. Dev je vjel le siromašnih 32 glasov.

Iz Idrije: Janez Irkič vkljub strašanski agitaciji rudniški zmagal z 42 glasovi proti 37, ki jih je dobil notar Trpin. Tudi tū je napredek narodni memo lani, ko je nasprotni kandidat zmagal z 1 glasom. Živeli mestjani idrijski!

Iz Novega mesta: Zmagali smo vkljub silovitim grčam! Dragotin Rudež je dobil 180 glasov, nasprotni kandidat Hočevvar 166. Živeli junaci Beli Kranjci, katerih je prišlo 100!

Iz Kočevja: Volitev je bila kmalu pri kraji. Nemški Kočevarji Vam pošljejo spet Kromerja.

Volitev v Ljubljani se je s tem začela, da sta dr. Bleiweis in dr. Costa v imenu odbora „Slovenije“ protest zoper današnjo volitev napovedala zato, ker se bode dokazati dalo, da imenik volilcev je mnogim dal pravico volitve, ki je nimajo, a jo vzel drugim, ki jo imajo. In celó vkljub temu je zmaga nasprotne naše strani bila sila beraška, kajti dobil je dr. Suppan 378 glasov, dr. Kaltenegger pa 377, naša kandidata pa Valentin Krisper 331, Ivan Vilhar pa 325. Ako se primerja letošnja volitev z lansko, vidi se preočitno, kako silno je že padla tuja nemškutarska stranka in da jo „Tagblatt“ bode kmalu popolnoma pokopal. To so zasluge njegove. Če bi penzijonisti oficirji in drugi penzijonisti uradniki ne bili jim na pomoč prihiteli, že zdaj bi bili „konstitucionalci“ pokopani. Lani sta Suppan in Kaltenegger imela 130 in 129 glasov več kakor naša kandidata, letos sta jih — in to le na podlagi gori grajanega volilnika — vlovila 46 več! Mestjani ljubljanski so djansko pokazali, da so siti prajzovske pesmi „die Wacht am Rhein“, in da hočejo biti domači, svoji med svojimi!

Zmaga moralična je tedaj tudi že zdaj v Ljubljani naša; Ljubljana se je spet pokazala glavno mesto slovenske naše domovine. In kako sijajen, tudi po številkah, bil bi izid letošnje volitve, ako bi bili vsi, ki se sicer med narodne može štejejo, storili svojo dolžnost in bi bili prišli volit. Volišče je spovednica, pri kateri se vsak državlján spovedati mora, ktere vere je: ali je naš ali ne. Nečimurnemu biti o volitvah, na katerih je sedanji čas sila veliko ležeče, je pregrešek zoper državljansko, domovinsko dolžnost; kdor pa je v tako važnem času celó plašljivec, tak — —

Oj! če to so domorodci,

Če od njih pomoč se čaka

Za pravico in svobodnost,

Gorjé (itd. glej pesem „Domorodci“ v „Novicah“ 1848. l.)

Al pustimo danes to na strani in povejmo še, da tudi naša kupčijska in obrtnijska zbornica je iz-

volila prejšnja poslanca narodnjaka V. C. Zupana in Jan. Horaka.

Po takem pridejo vsi prejšnji narodni poslanci od prvega do zadnjega v deželni zbor.

Vélikí posestniki pa so si, ker se naši možje premlačno poprijemajo volitve, tudi izvolili svoje prejšnje poslance in pošljejo v zbor: bar. Otona Apfaltrerna, grofa Hiacinta Thurna, grofa Aleks. Auersperga, grofa Lud. Blagaja, pl. Vikt. Langerja, grofa Margheri-a, barona Rasterna, Franca Rudeža, dr. viteza Zavinška in pa Deschmana.

Po vsem ima tedaj novi zbor stari obraz; — čemu tedaj je bil razpuščen? čemu našim ljudem nakladati toliko truda in stroškov, toliko ljudem v taki hudi zimi zdravje in življenje v nevarnost staviti. Dežela je pač po takem glasu govorila, da ne mara za Auerspergovo ministerstvo.

— (Deželni zbor) se je začel v ponedeljek in bode menda jutri končan. Dopisi od mnogih strani, katerih danes še vseh natisniti nismo mógli, so današnjemu listu vzeli toliko prostora, da moremo danes iz zbora le malo omeniti, pridržaje se obširniši popis za prihodnji list. — Imenovan za deželnega glavarja je grof Aleksander Auersperg, bivši c. k. okrajni glavar v Litiji, poslanec velikih posestnikov. Ker je gosp. grof iz manjščine zborove vzet, kaže ministerstvo, ki se hvalisa za ustavoverno, s tem imenovanjem, da mu za navadni parlamentni običaj ustavnega življenja celó nič mar ni. To razodevaje pa nikakor ne moremo odobriti demonstracij na galerijah o prvem zborovanju; zrelí politikar se varuje posnemati taci h osebnih scén, ki smo jih slišali od razuzdanih Dunajčanov na vseučilišču nedavno. Za podglavarja je imenovan spet g. Peter Kozler. — Do danes ste bili dve seji; doživeli smo nekatere take čudne reči, da nas srce boli. Glavna stvar — volitev v državni zbor — pride jutri na vrsto. Naša misel je zmirom bila ta, da naši poslanci morejo iti v državni zbor tak, v ktere ga je klical presvitli cesar pod ministerstvom Hohenwartovem v dognanje toliko potrebne sprave med narodi avstrijskimi. Vsako drugo zborovanje je Sisifovo delovanje. „Was können die zwanzig oder dreissig conservativen Stimmen der Tiroler, Vorarlberger und Krainer gegen die erdrückende Majorität der „Liberalen“? Höchstens derselben ein oppositionelles Relief bieten. Und zu solchem Kanonenfutter sind unsere Abgeordneten zu gut“ — piše časnik iz Inspruka, in prav ima.

— (Iz deželnega odbora.) Za napravo konkurenčne ceste iz Vélikih Lašič na Bloke podrugem tiru je deželni odbor sklenil dovoliti 2000 gold. podpore, ako se dotične občine zavežejo, da bodo preloženo cesto same posule, in ako se to delo začne in izpelje precej prihodnje leto. — Prošnjo županstva na Vačah za razdelitev skupnega pašnika, na katerem nima cela soseska, ampak le nekateri upravičeni pašno pravico, je deželni odbor v tem smislu rešil, da naj se zaradi razdelitve omenjenega pašnika ravna po določbah državljskega zakonika (XVI. poglavje).

— (Gosp. Pirkerju, enemu izmed glavnih agitatorjev ljubljanskih in predsednika pri konstitucionalni skupščini za volitev ljubljanskih poslancev v deželni zbor.) Naj Vam in občinstvu odgrnem razloge, ki so me vodili, da se nisem dal preplašiti Vašemu žuganju ter da nisem volil kandidatov, ktere ste me silili voliti. Izmed mnogih hočem navesti samo tri; ti so: a) ker Vaša kandidata nista bila niti vladna niti večinska ljubljanskega mesta, ampak tistega društva, ktere ga nas varuj Bog; b) ker ona nista domačina, ampak tujca, in c) ker se mi zdita prijatelja Prusije, sicer ne bi bila prevzela candidature od društva, ki gojeva ljubezen do

Prusije, pri vsaki priliki prepevaje „Wacht am Rhein“. Zdaj Vas pa še vprašam: ali so učitelji neodvisni ali ne? Od mnogih strani se je novi šolski postavi pela tudi ta slava, da bodo učitelji, odloživši jarem cerkveni, popolnoma neodvisni. Jasna „ilustracija“ o tej zlati „neodvisnosti“ pokazala se je v Ljubljani 14. dne t. m. o volitvah poslancev za deželni zbor. Ljubljanska srenja vzdržuje 4 ljudske šole, ktere imajo 10 učiteljev in 2 kateheta. Mislili smo in še mislimo, da vsem srce bije za národ. Ali kaj so pokazale zadnje volitve? Katehetoma je magistrat dan volitve preklical volilno pravico, ktero sta že imela v rokah; 7 učiteljev, kterim se je žugalo, da ne dobé više plače ali pa da se jim še kaj hujšega pripeti, ako ne volijo kandidatov, ktere je nasvetovalo konstitucionalno društvo, se je očitno zbalo voliti po svojem prepričanju ter so volili nasprotnika naša, eden menda ni prišel volit, in samo dva sta imela poguma dovolj, da sta ostala narodu zvesta. Oj zlata neodvisnost!

— Gosp. Fr. Lesjaku, profesorju pedagogike na ljublj. bogoslovji, ki je pri zadnjih volitvah v Ljubljani glasoval za tako imenovana liberalna kandidata, so njegovi učenci bogoslovci poslali nezaupnico, češ, da drugače uči, drugače ravna. — Prav so storili!

— (Naznanilo sl. Čitalnicam in pevskim društvom.) Ljubljanska čitalnica je založila avtografični natis sledečih moških zborov:

Prva	pôla „Cigani“, zbor, sklad. F. A. Vogel.
Druga	„ „ „Nad zvezdami“, pogrebna, sklad. Grundmann.
„	„ „ „Psalm“, cerkvena ali pogrebna, sklad. Fr. Gerbic.
„	„ „ „Na gomili“, pogrebna.
„	„ „ „Pogrebna“, „ „ sklad. Kreuzer.
Tretja	„ „ „Samo“, zbor, sklad. Foerster.
„	„ „ „Plahe deklice“, čveterospev, sklad. Češka.
Četrta	„ „ „Na boj“, zbor, sklad. Foerster.
„	„ „ „Večerna“, čveterospev, sklad. Rihar.
„	„ „ „Zapuščena“, čveterospev, sklad. B. Ipavic.
Peta	„ „ „Ura“, zbor, sklad. Glinka.
„	„ „ „Slovan“, zbor, sklad. J. Vašak.
„	„ „ „Strunam“, čveterospev, sklad. Dav. Jenko.
Šesta	„ „ „Ponočni pozdrav“, zbor, sklad. A. Nedved.
„	„ „ „Zakletev viharja“, zbor, sklad. Dürer.
„	„ „ „Vošilo“, zbor, sklad. Skraup.
Sedma	„ „ „Zlatomašnik“ (Partitura), sklad. V. Valenta.

Omenjene pesmi se dobijo po jako nizki ceni. Vsaka pôla veljá le 6 kr., tedaj štiroglasno 24 kr. — Naročila in denar sprejema čitalničnega pevskega zbora blagajnik g. Franjo Drenik v Ljubljani.

— „Sokol“ je napravil letošnjo prvo veselico dne 7. t. m. v spomin rojstnemu dnevu pesnika Preširna. Jako elegantno upravljeni novi stekleni salon, in pa druge prostorije čitalnične restavracije je napolnilo odlično občinstvo, ktero je zabavalo sviranje vojaške godbe in pa izvrstno petje izurjenih pevcev. S postrežbo in drugim zadovoljni gostje so veselo in z nado zapustili čitalnico, da se njim bodo še mnogokrat napravile take veselice.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor je sklican na 27. dne tega meseca.

Rim 27. nov. — Kralj italijanski je tukaj, državni zbor se je danes začel. Kralj se je peljal v zaprti kočiji, stisnjen v kot vozá; le včasih se je videla pozdravljajoča roka. Ljudstva bilo je mnogo; sprejem pri prihodu mlačen, pri odhodu še mlačnejši. Le v zbornici je bil velik spektakel, kajti celó cesarja Braziljskega so privlekli v zbornico! — Zvečer je bila osvečava v mestu; kapitol in mnogo ulic je bilo razsvit-